

Petroleumsøkonomi i norsk perspektiv

Utsikter for olje- og gassverksemda

Klaus Mohn, Professor
Handelshøgskolen ved Universitetet i Stavanger
<http://www.uis.no/Mohn>
Twitter: @Mohnitor

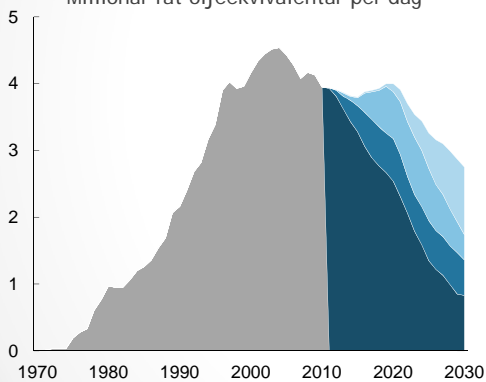
Prognosesenterets fagseminar
Oslo, 23. september 2015

1

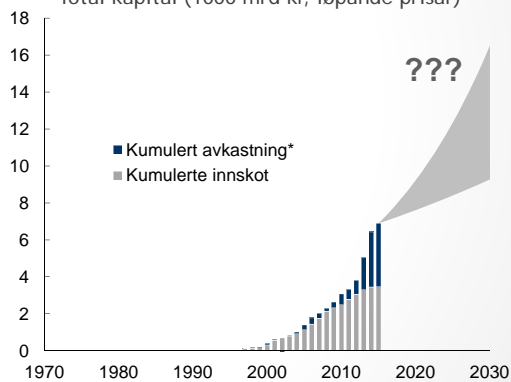
Fire tiår i framgang

Store inntekter for næringsliv, hushold - og politikarar

Norsk olje- og gassproduksjon
Millionar fat oljeekvivalentar per dag

Statens pensjonsfond - Utland
Total kapital (1000 mrd kr, løpande prisar)

* Inklusiv bidrag frå endringar i kronekursen.
Kjelder: Oljedirektoratet, Norges Bank Investment Management, egne utrekningar (utsikter for SPU).

2

Olja i norsk økonomi

Kan Noreg sleppe unna hollandsk syke?

- Ressursbaserte inntekter legg press på konkurranseevna
 - Kostnadsvekst og kronekursstyrking
 - Svekkja konkurranseevne og tap av industriarbeidsplassar
- Aukar kostnaden ved omstilling
- To kanalar for ringverknadane
 - (Over-)forbruk av ressursinntekter
 - Kamp om arbeidskraft

Olja i norsk økonomi

Stor fisk i litan dam

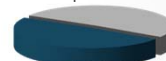
- Tre sentrale særtrekk
 - Noreg er ein litan økonomi...
 - ... med ei stor olje- og gassnæring,...
 - ... og høge innanlandske leveransar
- Olja blir viktigare for Noreg...
 - ... enn for Storbritannia,...
 - ... Canada,
 - ... eller USA

Makroøkonomiske nøkkeltal 2013 Olje og naturgass som del av...

Samla verdiskaping (BNP)
22 prosent

Samla eksport
49 prosent

Staten sine inntekter
29 prosent

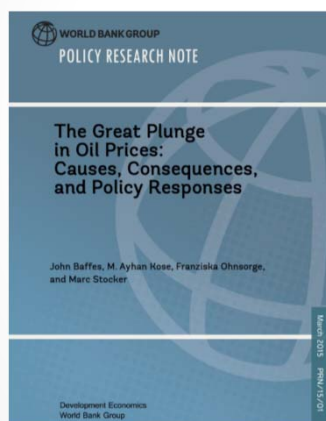

Samla investeringar
31 prosent

Det store fallet i oljeprisen

Årsaker, verknadar og politick-respons

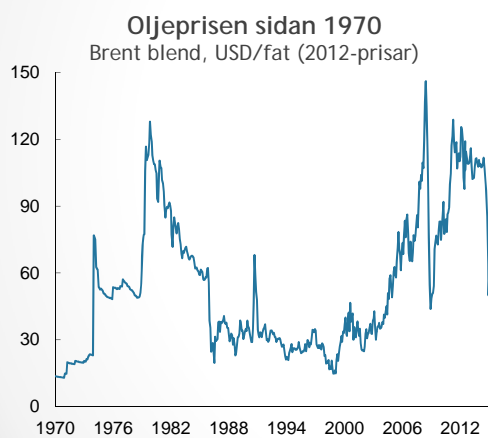

- Tilbod og etterspurnad
- Endra åtferd i Opec
- Geopolitiske faktorar
- Styrking av dollaren
- Spekulativ etterspurnad

Kjelde: Verdsbanken (2015). The great plunge in oil prices. Causes, consequences, and policy responses. *Policy Research Note* 15/01. Mars.

Det store fallet i oljeprisen

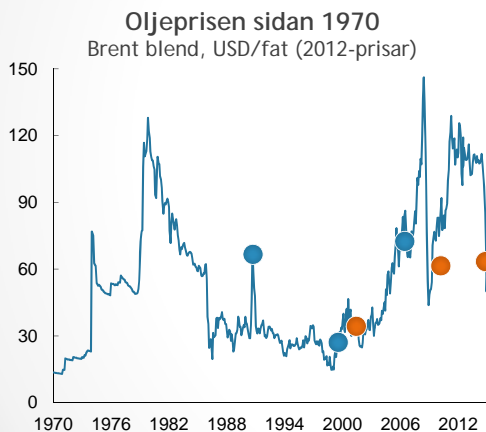
Eit oljeprissjokk er ikkje eit oljeprissjokk

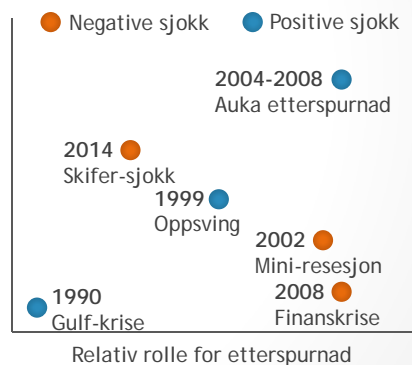
- Kjelda til sjokket
 - Etterspurnad
 - Tilbod
- Varigheit
 - Forbigåande sjokk (syklisk)
 - Permanent sjokk (strukturelt)

Det store fallet i oljeprisen

Eit oljeprissjokk er ikkje eit oljeprissjokk

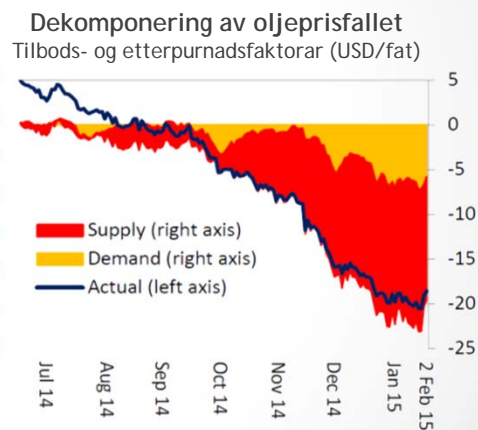
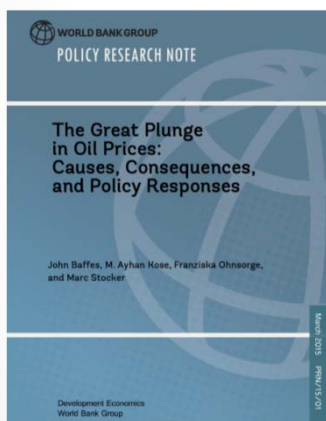

Klassifisering av oljeprissjokk etter opphav og varigheit

Det store fallet i oljeprisen

Stort sett drive av tilbud, men ikkje fullt og heilt...

Kjelde: Verdsbanken (2015). The great plunge in oil prices. Causes, consequences, and policy responses. Policy Research Note 15/01. Mars.

Oljeselskap i knipe

Aksjekursutvikling 15. desember 2006 - 21. september 2015

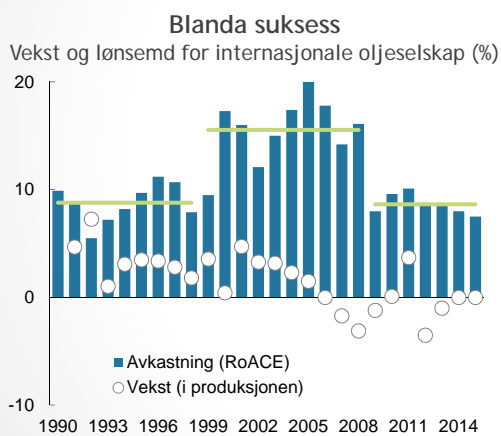

Kjelder: Statoil si heimeside (<http://www.statoil.com/IR>).

9

Oljeselskap i knipe

Kortsiktig utfordring: Lønsemnd og avkastning

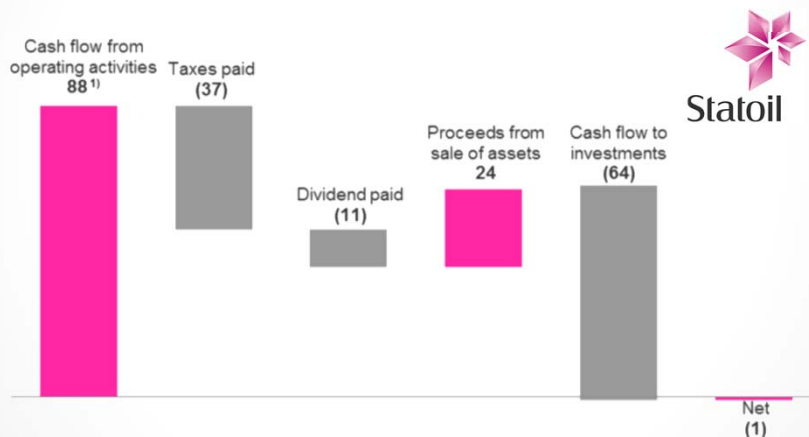
- Aksjonærane er skuffa
 - Avkastninga er undergravid av store utgifter, kostnadsauke og oljeprisfall
- Sprik i marknadssyn...
 - ... gir sprik i verdsetting
- Forretningsmodell under press
 - Knappeheit og tilgang
 - Energi- og klimapolitikk

Kjelder: Deutsche Bank, UBS Warburg.

10

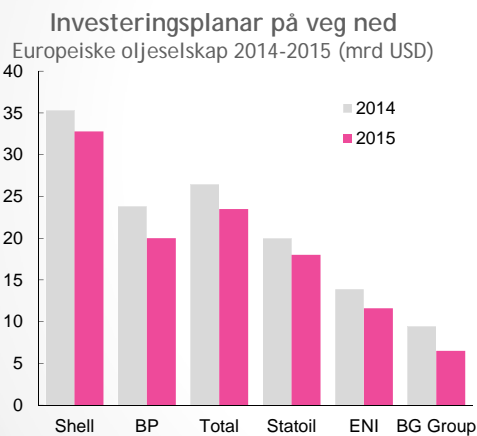
Inntektene påvirker investeringane

Disponeringa av kontantstraumen i Statoil (2. kvartal 2014)

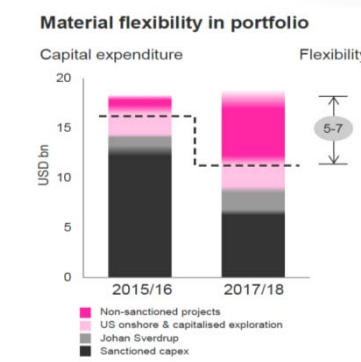

Inntektene påvirkar investeringane

Lågare investeringar legg dempar på aktiviteten

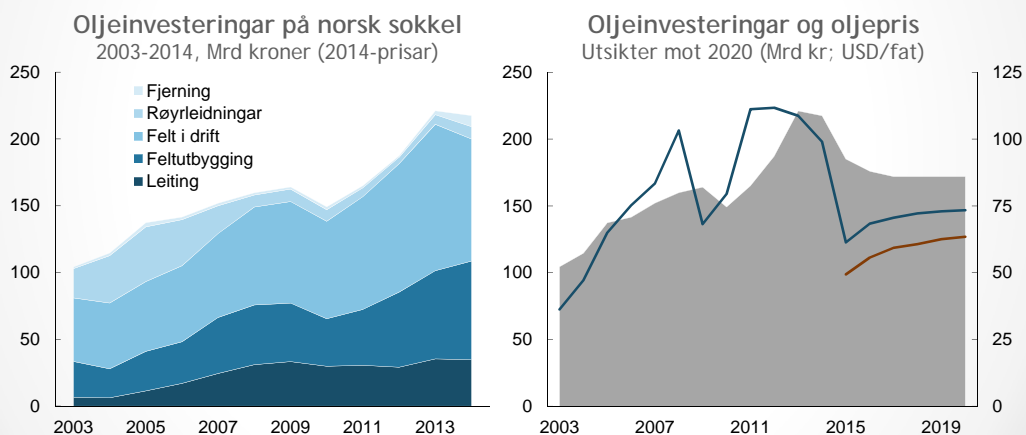

“Prepared to use material flexibility”
Statoil, 6. februar 2015

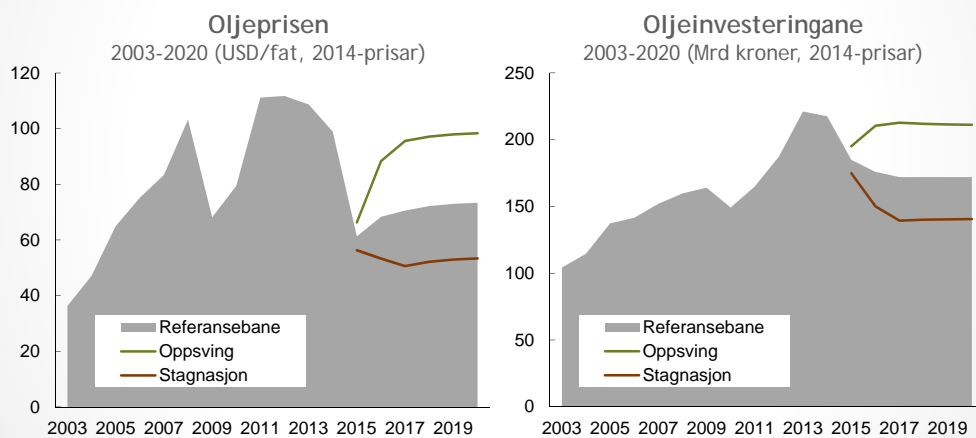
Investeringar på norsk sokkel

Utgangspunkt: Norges Bank, juni 2015 (PPR)

Investeringar på norsk sokkel

Mulege utviklingsbanar

Er bustadmarknaden oljefyrt?

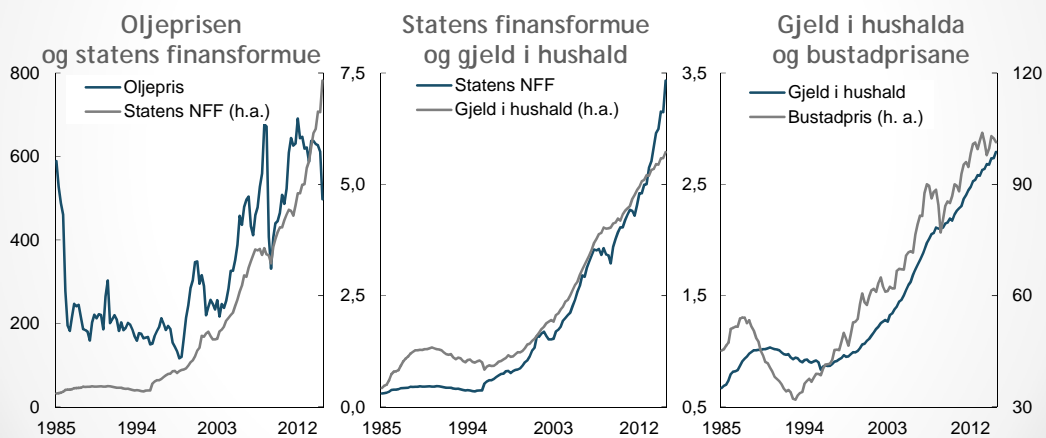
Eit tankeeksperiment

- Store oljeinntekter...
 - ... styrkar statsfinansane
- Offentlig sparing...
 - ... gir privat opplåning
- Kredittvekst...
 - ... gir auke i bustadprisane

Er bustadmarknaden oljefyrt?

Oljepris, statsfinansar, gjeld i hushalda og bustadprisane*

Etter festen kjem testen

Tema til ettertanke

- Norsk økonomi er prega av petroleumsverksemda
- Ulike oljeprissjokk har ulike verknadar
- Utsiktene for norsk sokkel er tett knytt til oljeprisen
- Oljeprissjokk kan slå inn i bustadmarknaden

Petroleumsøkonomi i norsk perspektiv

Utsikter for olje- og gassverksemda

Klaus Mohn, Professor
 Handelshøgskolen ved Universitetet i Stavanger
<http://www.uis.no/Mohn>
 Twitter: @Mohnitor

Prognosesenterets fagseminar
 Oslo, 23. september 2015